

Bisonbaai en boerenland

Op deze afwisselende route ontdek je niet alleen de riviernatuur in de uiterwaarden, maar loop je ook via Boerenlandpaden door het oudste gedeelte van het dorpje Ooij. Het is een achtvorm, dus je kan de route ook in twee keer lopen.

Start de route bij Hotel Restaurant Oortjeshekken. Hier kom je halverwege weer langs en het is ook je eindpunt. Betaald parkeren kan in de wei bij Erlecomsedam 2. Steek de dijk over, de uiterwaarden in. Na het hek ga je meteen linksaf, we lopen dus met de klok mee rond de Bisonbaai.

Bisonbaai

De Bisonbaai is ontstaan door zandwinning. Hoe de baai aan zijn naam komt, is niet helemaal duidelijk. Een aannemelijke is dat hier ooit een bionschedel is gevonden. Hoe dan ook, bisons lopen hier niet, wel Galloways. De plas wordt veel gebruikt als zwemwater. Hier is ook een bekend naaktstrand.

Stierenkuilen

De Bisonbaai is befaamd om zijn stierenkuilen op de oevers. Stierenkuilen ontstaan vooral in de bronsttijd, wanneer

volwassen stieren worden uitgedaagd door de andere stieren in de kudde. De hormonen gieren door hun lijven en om indruk te maken op elkaar schrapen ze met hun poten over de grond en gooien het vrijgekomen zand omhoog. Dat schrapen doen ze graag op steeds dezelfde plekken. Daardoor ontstaan er asymmetrische kuilen met een steile rand in een halve cirkel.

Waalstrand

Op het open Waalstrand groeien planten die bestand zijn tegen de wind, ze hebben stevige wortels en de stengels blijven laag bij de grond.

Je kunt hier vaak vele Aziatische korfmossele aantreffen. Deze schelpen zijn aan de buitenkant glanzend geelgroen en aan de binnenkant lichtpaars. Deze soort is in het larvenstadium meegekomen met het ballastwater van schepen.

Op de oever groeien zeldzame planten, zoals brede ereprijs en cipreswolfsmelk. Deze planten zijn typisch voor het rivierenlandschap, omdat het zaad door de rivier vanuit zuidelijker streken is meegevoerd. Ze behoren tot de stroomdalflora.

Als je de hele Bisonbaai hebt rondgelopen kom je weer bij Oortjeshekken uit. Loop daarna naar rechts over de Erlecomsedam, neem na 100 meter het eerste boerenlandpad links de dijk af.

Door de weilanden en langs de 'excavateur' ga je op de verharde weg linksaf (Spruitenkamp), die je helemaal uitloopt. Op de kruising ga je rechtdoor via het klaphekje. Zo kom je op een ander boerenlandpad. Dit pad leidt je om de Kasteelsche Hof heen. Langs oude knotwilgen en nieuwe hagen loop je een rondje dat eindigt bij de Hervormde kerk.

Stenen zoeken

Met het water van de Rijn komen stenen uit de Alpen en uit Duitsland in ons land terecht. Op hun reis slijten de scherpe kantjes eraf. Twee voorbeelden:

Jaspis wordt al sinds de oudheid geslepen en gepolijst om in sieraden te gebruiken. In de Romeinse tijd werd de steen ook als betaalmiddel gebruikt. Er wordt een aantal geneeskragtige werkingen aan toegekend.

Lydiet werd door edelsmeden gebruikt als 'toetssteen' voor het bepalen van het goudgehalte van een voorwerp.

Oortjeshekken

Oortjeshekken is ruim 400 jaar geleden gebouwd. Het heeft altijd een café/herbergfunctie gehad. Het is een 'huis' met een oude ziel. Gasten voelen zich er thuis. Oortjeshekken is letterlijk de huiskamer voor velen. Wij, Hent en Margreet, voelen ons er ook thuis, eerst als gast en vanaf 2008 als eigenaren. We houden van deze plek en zijn dankbaar dat we 'tijdelijk' de hoeders van deze bijzondere herberg mogen zijn.

Net als de gasten houden wij zelf ook van fietsen en wandelen in de natuur. En daar hoeven we niet ver weg voor. Het rivierenlandschap, de polder en de heuvel zijn om de hoek. Dat is dan ook de grootste tip aan iedereen die Oortjeshekken bezoekt; als het mogelijk is, kom lekker op de fiets of lopend!

De meest gestelde vraag bij Oortjeshekken is: waar komt de naam eigenlijk vandaan? Er zijn vele verhalen hierover. De leukste is toch wel; vroeger liep er langs het pand een water, de Ooijse Graaf, richting de Waal. Als de boeren met hun vee naar de weilanden bij de uiterwaarden wilden, dan moesten ze het water over bij een sluis. Hier gingen ze het hek door en moesten ze tol betalen, een muntje ofwel 'een Oortje'. Vandaar de naam Oortjeshekken!

Margreet Hertsenberg,
eigenaar Oortjeshekken

Hervormde kerk

In januari 1809 werd Ooij getroffen door hoogwater en een dijkdoorbraak. Het grootste gedeelte van de pastorie en het kostershuis stortten in. Van het middeleeuwse kerkship zijn fragmentarische bouwonderdelen gespaard gebleven, bij de grootscheepse verbouwing van de kerk tot woonhuis (1856-1858). De kerk stond al op een natuurlijke hoogte, maar dreiging van het rivierwater gaf aanleiding tot herhaalde verhoging van het terrein.

Ga bij de kerk linksaf op de Hezelstraat en na 150 meter rechts, de Kruisstraat. Aan het eind van deze weg rechts, dan loop je via de Erlecomsedam weer naar je startpunt.

De kuifeend

Op het water zijn vaak kuifeenden te zien. Deze kleine duikenden hebben een opvallende blauwe snavel en een kuifje achterop hun kop.

Ze eten graag driehoeksmosselen, die ze in hun geheel doorslikken. De sterke maagspieren kraken de schelp. Het overblijvende gruis wordt uitgepoept.

Wilgenbast tegen de koorts

Tussen de Bisonbaai en de dijk groeien veel schietwilgen. Deze bomen kunnen goed tegen sterk wisselende waterstanden, 150 dagen onder water overleven ze zelfs. Hiermee is de wilg een ideale bewoner van de grens tussen land en water. De boom valt op door de zilverwitte kleur aan de onderzijde van de bladeren en kan heel grillige vormen krijgen; een gescheurde tak die de grond raakt, wortelt en groeit door.

De bast van de wilg bevat salicine, een stof die koorts- en pijnonderdrukkend werkt. In de 19e eeuw werd uit het salicine een stof gemaakt die we nu kennen onder de naam aspirine. Ook griepigerige paarden of runderen weten deze stof te vinden, wat te zien is aan knaagsporen.

*het kasteel van
Ooij in vroeger
tijden*

Kasteelsche Hof

In de Middeleeuwen was Kasteel De Ooij het middelpunt van de gelijknamige heerlijkheid, een leengoed dat rechtstreeks van de koning of keizer gepacht werd. De oude burcht, al vermeld in 1184, werd eeuwenlang bewoond door de adellijke geslachten Van Ooij en Van Bylandt.

Tijdens de Franse Revolutie, onder de strijdkreet 'oorlog aan de paleizen, vrede aan de hutten', kreeg ook Ooij de genadeslag. De Fransen waren de bevroren Rijn bij Millingen overgestoken en brachten ook de kerk ernstige schade toe. Aangezien het kasteel niet meer te herstellen was, hebben de adellijke bezitters het toen zelf laten afbreken.

Als relikwie uit vroeger tijden staan daar nu nog het voormalige knechtenhuis, een stal en de toren van de voorburcht. De gespaarde voorburcht werd in het vervolg 'Kasteelsche Hof' genoemd. Het grootste gedeelte van de gebouwen is vanaf 1951 in bezit van 'Geldersch Landschap & Kasteelen'.

